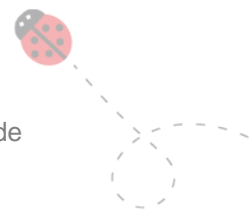

Progresjonsplan for:

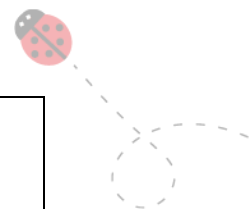
Vippa

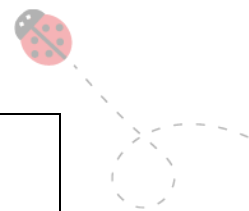
Progresjonsplanen er et verktøy for personalet i barnehagen og vil kunne være med på å gi barna de utfordringer som trengs for en god og sunn utvikling.

«Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» er grunnlaget for progresjonsplanen. Dette gjør vi for å sikre kvaliteten i barnehagen.

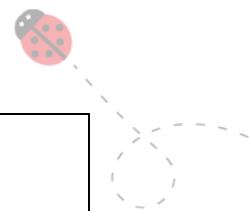
KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>“Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for utvikling av et rikt språk.”</p> <p>“Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold.”</p>	<p>Gi barna forståelse av og oppfordre til bruk av verbal og kroppslig kommunikasjon.</p> <p>Gi barna mulighet til å oppleve gleden ved litteratur, tekst og sang.</p> <p>Utvikle begrepsforståelsen.</p>	<p>Dialog med barn om hverdagslige rutinesituasjoner</p> <p>Observere og respondere på barns verbale og nonverbale kommunikasjon</p> <p>Ta i bruk konkrete og kropp/bevegelse/tegn</p> <p>Benevne alle ord</p> <p>Leke med lyder og rytme i språk og ord</p> <p>Bekreft barns språk</p> <p>Gjenta barns språk riktig og ikke fokusere på det negative</p>	<p>Vente på tur</p> <p>Gjenkjenne sin bokstav</p> <p>Brettspill</p> <p>Konfliktløsning ved samtale</p> <p>Samlingsstund og utforskerstund</p> <p>Vi er lyttende ansatte som gir barna rom til å utvikle samtaleferdigheter</p> <p>Vi oppfordrer til tegning og lekeskriving</p> <p>Rim, regler, sanger og lek med språket</p> <p>Eventyr</p> <p>Oppfordrer og innleder til samtaler mellom barn</p> <p>Bruker humor i hverdagen</p> <p>Legge til rette for rollelek</p> <p>Bruke bildebøker med noe tekst</p> <p>Vi oppfordrer til egen bruk av bøker alene eller i samspill med andre</p>	<p>Vi utfordrer det enkelte barn språklig for videre utvikling.</p> <p>Språkbruken blir mer nyansert og vi oppmuntrer til å bruke språket som et verktøy i hverdagen</p> <p>Vitser, gåter, rime</p> <p>Høytlesning, fortellinger, gjenfortellinger, dramatisering, eventyr</p> <p>Vi følger opp gryende interesse for bokstaver ved bruk av tekst uten bilder</p> <p>Legge til rette for den avanserte rolleleken</p> <p>Barna oppfordres til å skrive navnet sitt og gå på jakt etter bokstavlyder</p> <p>Barna tar i bruk lekeskriving og avskrivning i rolleleken</p> <p>Lekelesing/medlesning</p> <p>Bruke spill som stimulerer til lek med bokstaver og innlæring av begreper, preposisjoner m. m.</p> <p>Førskoleklubb</p> <p>Fremføring foran andre barn</p>

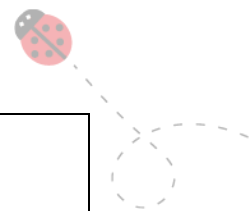
KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>”Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne.”</p> <p>”Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp.”</p>	<p>Gi barna rom og mulighet for aktivitet og kroppsbeherskelse.</p> <p>Oppfordre barna til å ta vare på kroppen sin gjennom god hygiene og gode matvaner.</p>	<p>Vi tilrettelegger areal og rom for fysisk utfoldelse</p> <p>Utforske det fysiske rommet</p> <p>Utfordringer utendørs</p> <p>Bli kjent med egen kropp</p> <p>Krabbe, sitte i knestående stilling, sitte, gå</p> <p>Hvile/søvn etter barns behov</p> <p>Måltid mest mulig tilpasset barns behov</p> <p>Barna får være med å vaske hender, bord og feie gulv.</p> <p>Bevisstgjøring rundt egen kropp</p> <p>Gode rammer ved måltid</p> <p>Vi har fokus på et sunt kosthold</p> <p>Barna får hvile og søvn etter behov</p>	<p>Tilbyr hvilestund til alle barn</p> <p>Vi utfordrer barnas motorikk i møte med naturen.</p> <p>Legge til rette for fysisk aktivitet inne</p> <p>Finmotorisk trening: Tegning, klipping, perling, kutting av frukt ol., baking osv.</p> <p>Stimulere til rollelek ute</p> <p>Håndvask og toalettrening</p> <p>Måltid med gode rammer: smøre selv, dekke på og av bordet, hjelpe med å vaske og feie</p> <p>Barna blir bevisst på et sunt og variert kosthold gjennom samtaler med ansatte.</p> <p>Ballek - kaste og ta imot ball</p> <p>Sanger med bevegelse</p> <p>Balansere</p> <p>Faste turdager</p>	<p>Lengre turer bort fra barnehagen</p> <p>Vi følger opp barnas naturlige behov for å bevege seg. Vi bruker ofte naturen som arena: balansering, klatring, hinke, osv</p> <p>Vi snakker om god helse – gevinsten av fysisk utfoldelse og sunt kosthold</p> <p>Nye utfordringer i forhold til utholdenhet og finmotorikk</p> <p>Selvstendighet ved toalettbesøk. Barna tar ansvar for sin egen hygiene</p> <p>Snakke om virus/bakterier</p> <p>Barna får bruke verktøy som drill og kniv i større grad enn tidligere</p> <p>Øve finmotorikken ved å tegne innenfor streker, klippe etter strek osv</p> <p>Selvstendighet, for eks holde orden i egne klær og ting</p> <p>✓</p>

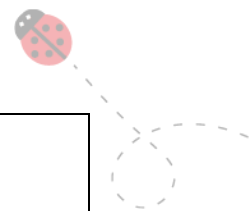
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>"Barnehagen må gi barn mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk."</p> <p>"Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser."</p>	<p>Barna skal få mulighet til å møte og utforske kultur, samt utvikle egen kreativitet.</p> <p>Få uttrykke seg gjennom ulike kreative uttrykksmåter</p> <p>Proessorientert fokus</p>	<p>Stimuler sansene ved ulike sanseintrykk og undre seg over dette</p> <p>De ansatte legger til rette for ulike formingsopplevelse inne og ute med ulike materialer.</p> <p>Bruk av musikk, sang og instrumenter</p> <p>Vi introduserer barna for enkle norske eventyr</p> <p>Barna er medskapere av kulturen i barnehagen</p>	<p>Bli kjent med fargesirkelen</p> <p>Dans og bevegelse</p> <p>Øve på å opptre</p> <p>Teater og dramatisering med og for barna</p> <p>Rollelek</p> <p>Utkledning</p> <p>Barna får oppleve at prosessen kan bli et produkt</p> <p>Vi blir kjent med ulike materialer og formingsteknikker</p> <p>Bruke naturmaterialer til formings opplevelser</p> <p>Si ja når barna tar initiativ til bruk av musikk</p> <p>Besøke og selv lage kunstutstilling</p>	<p>Vi fordyper oss i kunsten og har fokus på spesielle teknikker. Barna får frihet til selv å velge uttrykksform</p> <p>Barna blir kjent med og får prøve seg på nye teknikker</p> <p>Barna er med på å lage sine fortellinger og dramatiseringer</p> <p>Tilrettelegge for mer langsiktige kreative prosjekter</p> <p>Bruke naturen og naturmaterialer til å stimulere lek og kreativitet</p> <p>Ansvar for underholdning på ulike arrangement</p> <p>Gjenbruk i kreative arbeider</p>

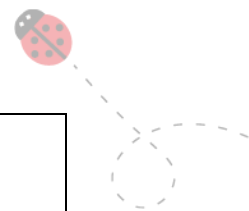
NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>«Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.»</p>	<p>Barna skal få forståelse for samspillet i naturen og naturens egenart .</p> <p>Bli glad i naturen, verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.</p>	<p>Begynnende opplevelse av naturen gjennom sansene.</p> <p>Barnet får mulighet til å utforske og undre seg i naturen i barnehagens område.</p> <p>Gjennom bruk av ulikt materiell og utstyr erfarer barnet hvordan dette føles og fungerer.</p> <p>Oppleve, erfare og få kjennskap til naturkreftene ved å være ute i all slags vær.</p> <p>Sortere søppel: Matavfall, plast, papp, papir og restavfall</p> <p>Barna lærer om planter og dyr gjennom å se, ta på og lukte.</p> <p>Begynnende erfaring med grunnleggende teknikk, fokus på teknikk i umiddelbar nærhet – lysbryter, vannkran mm.</p> <p>Bli kjent med digitale verktøy</p>	<p>Barnet får begynnende kjennskap til naturens arter og sitt eget nærmiljø gjennom turer i skogen og området rundt barnehagen</p> <p>Vi lar barna være delaktige i daglige gjøremål</p> <p>Barnet får en utvidet forståelse gjennom aktiv bruk av bøker, faktastoff og opplevelser i naturen.</p> <p>Utedager og turdager, naturopplevelser i alle årstider</p> <p>Sortere søppel, plukke søppel</p> <p>Erfaringslæring - utforske dyr og planter vi finner på vår vei.</p> <p>Vi har oppslagsverk og utstyr til forskning tilgjengelig</p> <p>Fokus på miljøvern og bærekraftig utvikling</p> <p>Konstruksjonslek</p> <p>Så og høste ulike spiselige planter</p> <p>Utføre og erfare eksperimenter</p>	<p>Begynnende forståelse for hvordan elektroniske og mekaniske apparater fungerer, for eksempel på kjøkkenet.</p> <p>Gjennom eksperimentering erfarer barnet hvordan ulike elementer påvirker hverandre.</p> <p>Samtaler om hvor ulik mat kommer fra og hvordan blir ting til</p> <p>Barna lærer mer om gjenbruk og resirkulering</p> <p>Mer om planting og høsting</p> <p>Turer i nær- og lokalmiljøet</p> <p>Legge til rette for emnefordypning.</p> <p>Miljøvern</p> <p>Ta selvstendige valg knyttet til valg av klær og utstyr til ulike årstider</p> <p>Studere vær, temperatur osv</p>

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi»</p> <p>«Barnehagen skal bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft»</p>	<p>Skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett</p> <p>Utvikle interesse og respekt for hverandre</p>	<p>Personalet er autoritative ansatte og gode rollemodeller</p> <p>Blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnegruppen</p> <p>Barn blir kjent med egne følelser og viser det i hverdagen</p> <p>Barna uttrykker selv undring.</p> <p>Sikre god dialog med foreldre. Overføre kunnskap fra foreldre/foresatte til barnehagen</p> <p>Ser på ulike kulturer som en ressurs, og møter det med nysgjerrighet og åpenhet</p> <p>Gir barna kjennskap til og markerer merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen</p> <p>Snakke positivt om andre barn i plenum, spesielt barn med utfordrende atferd</p>	<p>Hjelper barn til å se sammenheng mellom handling og konsekvens</p> <p>Erfare at egne valg og handlinger kan påvirke situasjoner</p> <p>Den ansatte fremmer undring gjennom samtaler og spørsmål</p> <p>Vi har ekstra fokus på nestekjærlighet og følelser.</p> <p>Vi lar barna delta og bidra i arbeidet med jule og påskebudskapet. Barna får forståelse for ulike tradisjoner tilknyttet høytidene</p> <p>Barnehagen har en gjennomarbeidet og bevisst verdiplattform som ligger til grunn for alt vi gjør</p> <p>Veileder i konfliktløsning og oppfordrer til selvstendighet</p> <p>Forholde seg til ulike rutiner og regler</p> <p>Fokus på vennskap og gode relasjoner</p>	<p>Vi oppfordrer barna til å fortelle om egne følelser, samt å forstå andre sine</p> <p>Gjensidige samtaler rundt danning</p> <p>Barn og ansatte reflekterer sammen over egne handlinger, og handlingsalternativer</p> <p>Barna må stå til ansvar for egne handlinger</p> <p>Bruke samtalen til refleksjon rundt egne erfaringer og sette seg inn i andres ståsted</p> <p>Reflektere over ulikheter og likheter</p> <p>Vise respekt for forskjellighet</p> <p>Ekspertundersøkelse</p> <p>Barnesamtaler for alle barn</p>

NÆRMILJØ OG SAMFUNN	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3
<p>«Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene»</p> <p>«Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden»</p>	<p>Barnehagen skal oppmuntre til at barna skal medvirke i egen hverdag og at de utvikler tillit til deltagelse i samfunnet</p> <p>Bli kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer</p>	<p>Barna får bli kjent med uteområdet og innemiljøet i barnehagen.</p> <p>Personalet er tilstedeværende</p> <p>Trygg tilvenningsperiode</p> <p>Gode overganger innad i barnehagen</p> <p>Øve på turtaking</p> <p>Turer innad i barnehagen</p> <p>Bruker ressurser i nærområdet</p> <p>Legge til rette for barns medvirkning</p> <p>Markere samefolkets dag</p>	<p>Besøke og bli kjent med steder i nærmiljøet: gården, gartneriet, Nedeneshallen m. m.</p> <p>Brannvern</p> <p>Bruke samtalen mer aktivt med tanke på barns medvirkning.</p> <p>Praktisere turtaking</p> <p>Snakke om likheter og ulikheter i samfunnet</p>	<p>Samarbeide med ulike institusjoner i nær og lokalmiljøet, eks Nedenes skole og Røed bo- og behandlingssenter</p> <p>Besøke nærskolen</p> <p>Hvem er jeg, familien min, hvor bor jeg?</p> <p>Demokrati</p> <p>Følge fellesregler</p> <p>Vi utvider barnas forståelse for andre samfunn og land.</p> <p>Vi har samtaler om Norge som samfunn.</p> <p>Presentere barn for samisk kultur og andre nasjonale minoriteter</p>

ANTALL, ROM OG FORM	OVERORDNET MÅL	TRINN 1	TRINN2	TRINN 3
«Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger»	<p>Stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning</p> <p>Oppdage, utforske og skape strukturer og hjelpe barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet</p>	<p>Barna får møte tall og former gjennom sanger, regler og bøker</p> <p>Lek med former, leke med puttekasser, puslespill</p> <p>Lek med tall</p> <p>Telle fingre, tær, barn i gruppa</p> <p>Knytte tellingen og begrepsbruken til kjente konkrete</p> <p>Leker og former i ulike materialer og størrelser</p> <p>Systematisere og sortere</p> <p>Være med å bake og lage mat</p> <p>Sammenligne</p> <p>Stille åpne spørsmål</p> <p>Benevning</p> <p>Legge til rette for barn sin kroppslige lek både inne og ute.</p> <p>Støttende ansatte som bekrefter og anerkjenner barns frustrasjon</p> <p>Parkobling</p> <p>Introdusere "å legge til" og "ta bort"</p>	<p>Barna får en begynnende begrepsforståelse for tall, form og størrelser</p> <p>Barna får en forståelse for mengder og volum gjennom eks. matlaging</p> <p>Vi introduserer mengdebegreper og barna får prøve seg i praksis, for eksempel å helle i vann.</p> <p>Måling, veiing, eksperiment</p> <p>Lek med former, og mønster</p> <p>Konstruksjonslek</p> <p>Bygge hytter</p> <p>Bli kjent med geometriske former</p> <p>Spille spill</p> <p>Puslespill med 20-60 brikker</p> <p>Leke gjemsel</p>	<p>Barna lærer om matematiske former og mønster</p> <p>Barna får en utvidet forståelse for tall og telling</p> <p>Barna erfarer mengdelære og får måle, veie osv. mer selvstendig</p> <p>Naturlig del av matlaging</p> <p>Kjennskap til tid</p> <p>Utvide tallrekka</p> <p>Rekkefølge</p> <p>Avansert konstruksjonslek</p> <p>Utfordre barna til å stille kritiske spørsmål</p> <p>La barna argumentere og søke egne løsninger</p> <p>Bruke digitale verktøy for å inspirere til matematisk tenkning</p>